

Sygn. akt IV CSK 368/19

## POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa E. M., J. G. i Ł. G.  
przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.  
o zapłatę,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 18 lutego 2020 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]  
z dnia 25 września 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 września 2018 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego: 1) art. 65 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 917 k.c., przez błędną wykładnię i uznanie, że ugoda zawarta przez strony nie wyczerpała wszystkich roszczeń powoda

wynikających ze skutków wypadku z 13 września 1999 r., w tym roszczenia za uszczerbek o charakterze niemajątkowym, podczas gdy właściwa wykładnia oświadczeń woli stron prowadzi do wniosku, że strony nie ograniczyły ugody do konkretnych skutków wypadku lub roszczeń, co nakazuje przyjąć, że kwoty w niej wymienione stanowiły pełne zaspokojenie roszczeń powoda wynikających ze skutków wypadku w stosunku do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego; 2) art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. oraz art. 446 § 3 k.c. i art. 917 k.c., przez przyjęcie, że powodowi przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie i jest ono zasadne, ponieważ roszczenie o zadośćuczynienie nie było w ocenie Sądu objęte ugodą, podczas gdy roszczenia powoda, w tym roszczenie o zadośćuczynienie, wygasły wskutek wykonania zawartej przez strony ugody, stanowiącej o zaspokojeniu roszczeń powoda za skutki wypadku z dnia 13 września 1999 r.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.). Nie istnieje potrzeba wykładni wskazanego przepisu, gdy przedstawione kwestie prawne były wielokrotnie rozważane w judykaturze.

W ocenie skarżącego w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a dotyczące wykładni art. 917 k.c. Zdaniem skarżącego właściwa wykładnia art. 917 k.c. prowadzi do wniosku, że zasadą jest,

iż w przypadku zawarcia ugody strony obejmują jej treścią wszelkie roszczenia wynikające z danego stosunku prawnego, jeśli zaś chcą wyłączyć jakieś roszczenia muszą to wyraźnie określić w treści ugody. Błędne jest zaś w ocenie skarżącego przyjęcie założenia, że strony muszą wyraźnie wymienić roszczenia, które chcą objąć treścią ugody lub posłużyć się sformułowaniem o zrzeczeniu się wszystkich roszczeń, aby doprowadzić do ich zaspokojenia przez wykonanie ugody, zaś roszczenia nie wymienione wyraźnie w treści ugody nie są nią objęte. Skarżący stwierdził, że taką wykładnię zastosował Sąd Apelacyjny, co prowadzi do rozbieżności w orzecznictwie.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkł. 2003 Nr 13, poz. 5).

W niniejszym postępowaniu powodowie E. M., J. G. i Ł. G. domagali się od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. zapłaty zadośćuczynienia w związku ze śmiercią G. G., w wysokości 100 000 zł na rzecz każdego z nich z tytułu naruszenia dóbr osobistych z uwagi na zerwanie więzi emocjonalnej ze zmarłą żoną i matką. Pozwany powołał się na okoliczność zawarcia w dniu 18 września 2000 r. ugody. Pozwany przed wytoczeniem przez powodów niniejszego powództwa o zadośćuczynienie wypłacił powodom odszkodowanie i rentę, nie wypłacił natomiast zadośćuczynienia. Kwestią sporną w sprawie była wykładnia ugody pozasądowej z dnia 18 września 2000 r. i jej skutków w zakresie skuteczności dochodzenia przez powodów roszczenia o zadośćuczynienie.

W wypadku zawarcia ugody rzeczą sądu jest ustalenie treści zgodnego zamiaru stron (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1966 r., I CZ 92/66, nie publ.). Jest przy tym kwestią oczywistą, że w każdym przypadku zawarcia ugody wola stron rozstrzyga, czy wyłączyły one możliwość dochodzenia określonego roszczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2009 r., II CSK

278/09, nie publ.). Sady obu instancji takiej oceny dokonały, uwzględniając przy tym, że treść ugody ma zasadnicze znaczenie dla określenia objętych nią wzajemnych roszczeń stron (art. 917 k.c.). Sąd Apelacyjny podkreślił, że opisane w przedmiotowej ugodzie roszczenie dotyczy konkretnej sprawy i związane było z zawartym w niej zobowiązaniem się powodów do cofnięcia pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia w toczącej się wtedy w sądzie sprawie o sygn. akt I C [...], co też nastąpiło, a sprawa została przez Sąd Rejonowy w G. umorzona (uzasadnienie wyroku s. 4, 7). Sąd Apelacyjny wskazał też, że przeciwko stanowisku pozwanego, że dochodzone obecnie roszczenie objęte było treścią ugody, przemawia również okoliczność, że roszczenia o naruszenie dóbr osobistych przez naruszenie więzi rodzinnej z osobą, która poniosła śmierć w wyniku wypadku komunikacyjnego, praktycznie w 2000 r. jeszcze nie występowały, gdyż zagadnienie to zostało dostrzeżone dopiero w wyniku nowelizacji Kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. Nr 116, poz. 73), przez dodanie art. 446 § 4 (uzasadnienie wyroku s. 8). W konsekwencji oczywistym jest, że zawierając ugodę w 2000 r. nie mógł zrzec się roszczenia, którego w tamtym procesie nie dochodził, jak również nie mógł obejmować go swoją świadomością.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.